

Nr 85.

Af herr **Starbäck**, om höjda statsunderstöd till fyra förutvarande
föreståndarinnor vid elementarskolor för flickor.

På framställning af Kungl. Maj:t medgaf 1907 års Riksdag, att vissa lärarinnor vid flickskolor, som i följd af 1904 års riksdagsbeslut om inrättande af statssamskolor i åtskilliga städer indragits eller komme att indragas, må från den tid, deras anställning vid skolorna af nyssnämnda anledning upphört, kunna komma i åtnjutande af statsunderstöd, hvardera till belopp af högst 400 kronor för år räknadt, att utgå under förutsättning att vederbörande kommun i hvarje fall lämnar understöd till minst lika stort belopp samt under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kunde finna godt föreskrifva, samt uppförde för detta ändamål å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag af 4,000 kronor.

De närmare föreskrifterna och villkoren rörande ofvannämnda statsunderstöd föreskref Kungl. Maj:t i nådig kungörelse den 31 augusti 1907, innefattande förutom redogörelse för Riksdagens ofvannämnda beslut föreskrifter rörande sökande af dylikt statsunderstöd. Liknande kungörelser hafva därefter i ämnet årligen, senast den 11 juni 1909, utfärdats.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 december 1909 hafva följande lärarinnor tilldelats understöd för år 1910 med nedannämnda belopp: förra lärarinnan vid elementarläroverket för flickor i Sala

Julia Maria Andersson	kronor 200: —,
förra föreståndarinnan för Köpings elementarläroverk för flickor Hedda Magdalena Arosenius	„ 400: —,
förra föreståndarinnan för elementarskolan för flickor i Södertälje Charlotte Josefine Berg	„ 400: —,
förra föreståndarinnan för elementarläroverket för flickor i Sala Johanna Vilhelmina Henrika Dalman	„ 300: —,

förra föreståndarinnan för Åmåls elementarskola för flickor Louise Sophie Heurlin	kronor 187: 10,
förra föreståndarinnan för Trelleborgs elementarskola för flickor Charlotta Dorotea Jönsson	„ 50: —,
förra lärarinnan vid Trelleborgs elementarskola för flickor Maria Kristina Rosquist	„ 300: —,
förra föreståndarinnan för Skellefteå elementarläroverk för flickor Ida Mathilda Schugge	„ 139: 32.

Understöd med det högsta af Riksdagen medgifna understödsbeloppet — 400 kronor — ha som synes tilldelats förra föreståndarinnorna Arosenius och Berg. Föreståndarinnan Dalman och lärarinnan Rosquist erhålla 300 kronor, då understödet från vederbörande kommun utgår med detta belopp och lärarinnan Andersson erhåller af samma orsak 200 kronor, denna afkortning af understödsbeloppen i full öfverensstämmelse med de af Riksdagen fastställda villkoren.

De öfriga åter ha tilldelats understöd med afkortade belopp enligt grunder, som af Kungl. Maj:t tillämpats vid hittills varande beslut rörande dessa understöd och visserligen kunna anses stå i viss öfverensstämmelse med de uttalanden i ärendet, som gjordes af vederbörande departementschef och myndigheter i sammanhang med framläggandet af Kungl. Maj:ts framställning i frågan till 1907 års riksdag, men hvilka grunder aldrig af Riksdagen — som vid sitt medgifvande blott fäst ofvannämnda villkor rörande kommunens bidrag till lika belopp med statsunderstödet — fastställts.

Förra föreståndarinnorna Heurlins och Schugges afkortade understödsbelopp sammanhänga med att den förra åtnjuter pension från Svenska lärarinnornas pensionsförening med kronor 212: 90 och den senare pension från samma förening med 85 kronor 68 öre samt pension från Pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom med 400 kronor. Fröken Heurlin åtnjuter kommunalt understöd med 400 kronor och fröken Schugge med 175 kronor.

Nu har i ofvannämnda myndigheternas och departementschefs uttalanden såsom det existensminimum, som dessa lärarinnor voro i behof af, ansetts kunna af dem beräknas vara 800 kronor, hvilken beräkning legat till grund för det af Kungl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen medgifna maximiunderstödsbeloppet från staten å 400 kronor, hvilket belopp jämte motsvarande kommunala understöd skulle fylla existensminimum.

Visserligen har staten lämnat bidrag till ofvannämnda lärarinnors pensionering i ofvannämnda pensionsanstalter, men deras pensioner däri-

från grunda sig dock till hufvudsaklig del på deras egna inbetalningar. Det torde härför kunna anses hårdt, att dessa lärarinnor, därför att de varit nog förtänksamma att själfva sörja för sin egen pensionering, hvilket varit en fullt frivillig åtgärd, nu erhålla mindre understöd från staten än de eljest skulle fått.

Af samma grunder har förra föreståndarinnan vid Arboga elementarläroverk för flickor Karolina Jakobina Falk, som åtnjuter kommunalt understöd med 400 kronor och pension från ofvannämnda pensionsinrättning å 400 kronor ej af Kungl. Maj:t tilldelats något statsunderstöd. Förra föreståndarinnan Jönsson har af Kungl. Maj:t tilldelats endast 50 kronor, därför att vederbörande kommun — Trelleborgs stad — varit nog frikostig och gifvit henne 750 kronor pension, och har hon sålunda fått understödet från staten afkortadt, därför att vederbörande kommun till erkänsla för hennes skolverksamhet inom kommunen tillerkänt henne en större pension från kommunen, än som af Riksdagen stadgats såsom villkor för erhållande af det högsta understödsbeloppet från staten.

I betraktande af den ställning, i hvilken dessa lärarinnor kommit genom 1904 års riksdagsbeslut i läroverksfrågan och med hänsyn till deras långa, mer än trettioåriga uppoftande tjänstetid i flickskolornas tjänst, torde det väl få anses billigt, att de utan hänsyntagande till att de åtnjuta pension från ofvannämnda pensionsanstalter eller större pension från vederbörande kommun än den såsom villkor för högsta understödsbeloppet från staten stadgade, må komma i åtnjutande af statsunderstöd till det högsta af Riksdagen medgifna beloppet 400 kronor eller om vederbörande kommun bidragit till mindre belopp till däremot svarande.

En ökning af statsunderstöden till ifrågavarande lärarinnor i enlighet härmed skulle visserligen medföra en ökad kostnad för statsverket med 998 kronor 58 öre. Det af 1907 års Riksdag för ändamålet å allmänna indragningsstaten beviljade förslagsanslaget å 4,000 kronor lämnar dock härtill god tillgång, enär det för närvarande utgår ungefär blott till hälften — 1,976 kronor 42 öre — och endast en lärarinna ytterligare lär tillkomma till de lärarinnor, som äro berättigade till erhållande af ifrågavarande statsunderstöd.

På grund af det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att förra föreståndarinnorna vid Arboga elementarskola för flickor Carolina Jakobina Falk, vid Åmåls elementarskola för flickor Louise Sophie Heurlin, vid Trelleborgs elementar-

skola för flickor Charlotta Dorotea Jönsson samt vid Skellefteå elementarskola för flickor Ida Matilda Schugge under förutsättning, att de i föreskrifven ordning hos Kungl. Maj:t söka understöd af det af Riksdagen å allmänna indragningsstaten uppförda förslagsanslaget till understöd åt lärarinnor vid vissa indragna flickskolor och därvid styrka sig fortfarande vara i behof af dylikt understöd, skola utan hänsyntagande till att de tillika åtnjuta pension från pensionsanstalt eller från kommunen tilldelas understöd till högre belopp än det af Riksdagen såsom villkor för erhållande af högsta statsunderstödsbeloppet fastställda, från och med innevarande år erhålla statsunderstöd till det högsta af Riksdagen medgifna belopp 400 kronor eller, om understödet från vederbörande kommun icke uppgår till detta belopp, till däremot svarande.

Stockholm den 27 januari 1910.

Karl Starbäck.

Nr 86.

Af herr **Starbäck**, om ändrad lydelse af 7 kap. 1 § strafflagen.

Måhända kan det synas olämpligt att äfven denna riksdag framlämna en motion angående de s. k. hädelseparagraferna, när frågan så nyligen som 1909 af Riksdagen behandlats. Sedan dess har emellertid inträffat, att högsta domstolen fastställt underrättens utslag, hvarigenom professor Knut Wiksell dömts till två månaders fängelse för yttranden i ett föredrag, som tack vare detta åtal blifvit så bekant, att det här ej